

TÁRSADALOMFÖLDRAJZI FOLYAMATOK
KELET-KÖZÉP-EURÓPÁBAN: PROBLÉMÁK,
TENDENCIÁK, IRÁNYZATOK

Nemzetközi földrajzi konferencia
Beregszász, 2020. március 26–27.

Tanulmánykötet

2. kötet

СОЦІАЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ ПРОЦЕСИ
В СХІДНО-ЦЕНТРАЛЬНІЙ ЄВРОПІ: ПРОБЛЕМИ,
ТЕНДЕНЦІЇ, НАПРЯМИ

Міжнародна наукова географічна конференція
Берегове, 26–27 березня 2020 року

Збірник наукових робіт

Том 2

HUMAN GEOGRAPHICAL PROCESSES
IN EAST CENTRAL EUROPE: PROBLEMS,
TENDENCIES AND TRENDS

International Geographical Conference
Berehove, March 26–27, 2020

Selected papers

Volume 2

II. RÁKÓCZI FERENC KÁRPÁTALJAI MAGYAR FŐISKOLA

**TÁRSADALOMFÖLDRAJZI FOLYAMATOK
KELET-KÖZÉP-EURÓPÁBAN: PROBLÉMÁK,
TENDENCIÁK, IRÁNYZATOK**

Nemzetközi földrajzi konferencia
Beregszász, 2020. március 26–27.

Tanulmánykötet

2. kötet

„RIK-U” Kft.

Ungvár

2020

УДК (ЕТО): 911.3(4-11)(4-191.2)
T– 32

A kétkötetes kiadvány a Beregszászban, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán 2020. március 26–27-re tervezett, de a koronavírus-járvány miatt bevezetett karantén következtében elhalasztott *Társadalomföldrajzi folyamatok Kelet-Közép-Európában: problémák, tendenciák, irányzatok* című nemzetközi földrajzi konferenciára beküldött előadások anyagát tartalmazza.

Készült a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Kiadói Részlege és Földtudományi és Turizmus Tanszéke közreműködésével.

Szerkesztőbizottság: *Berghauer Sándor, Dávid Lóránt Dénes, Dnyisztrjanszkij Miroszlav, Fodor Gyula, Gergely Livia, Gönczy Sándor, Izsák Tibor, Mocá Andrij, Molnár D. István, Molnár József, Nagy Tibor, Oláh Natália, Papp Géza, Sass Enikő, Sesuka Halina, Tóth Attila, Vince Tímea, Virván Olga*

Műszaki szerkesztés: *Dobos Sándor*

Tördelés: *Dobos Sándor, Tótin Viktória, Vezsdel László*

Korrektúra: *Kordonec Oleksandr, Pusztai-Tárczy Beatrix, Sin Edina, Vrabely Tamás*

Borítóterv: *Molnár D. István*

ETO-besorolás: *a II. RF KMF Apáczai Csere János Könyvtára*

A kiadásért felelnek: *Orosz Ildikó, Dobos Sándor*

A kötetben található tanulmányokat
a nemzetközi földrajzi konferencia Tudományos Tanácsa lektorálta.

A közölt tanulmányok tartalmáért a szerzők a felelősek.

A kiadvány tartalmát az „Unicheck”
online plágium-ellenőrző program segítségével ellenőriztük.

**A konferenciát és a kiadvány megjelenését
Magyarország kormánya, továbbá a Nemzetstratégiai Kutatóintézet támogatta:**

Kiadó és nyomdai munkák: „RIK-U” Kft.
88 000 Ungvár, Gagarin u. 36. E-mail: print@rik.com.ua
Felelős vezető: Sztanyisevszkij Jevgen

ISBN 978-617-7868-12-4
ISBN 978-617-7868-14-8 (T. 2)

© A szerzők, 2020
© A szerkesztőbizottság, 2020
© II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, 2020

ЗАКАРПАТСЬКИЙ УГОРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІМ. Ф. РАКОЦІ ІІ

**СОЦІАЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ ПРОЦЕСИ
В СХІДНО-ЦЕНТРАЛЬНІЙ ЄВРОПІ: ПРОБЛЕМИ,
ТЕНДЕНЦІЇ, НАПРЯМИ**

Міжнародна наукова географічна конференція
Берегове, 26–27 березня 2020 року

Збірник наукових робіт

Том 2

ТОВ «РІК-У»

Ужгород

2020

УДК: 911.3(4-11)(4-191.2)
Т– 32

Двотомний збірник містить матеріали доповідей міжнародної наукової географічної конференції *Соціально-географічні процеси в Східно-Центральній Європі: проблеми, тенденції, напрями*, яка мала відбутися 26–27 березня 2020 року в Закарпатському угорському інституті ім. Ф. Ракоці ІІ (м. Берегове), однак через епідемію коронавірусу та запровадження карантину була відкладена.

Підготовлено Видавничим відділом спільно з кафедрою географії та туризму Закарпатського угорського інституту ім. Ф. Ракоці ІІ

Редакційна колегія: *Олександр Бергхауер, Лорант-Дейнеш Давід, Мирослав Дністрянський, Дюло Фодор, Лівія Гергей, Шандор Генці, Тібор Іжак, Андрій Моца, Стефан Молнар Д., Йосип Молнар, Тібор Нодь, Наталія Олаг, Гейзо Папп, Еники Шаш, Галина Щука, Атілла Товт, Тімео Вінце, Ольга Вірван*

Технічне редагування: *Олександр Добош*

Верстка: *Вікторія Товтін, Ласло Веждел, Олександр Добош*

Коректура: *Беатрікс Пустой-Гарці, Едіна Шін, Олександр Кордонець, Томаш Врбель*

Обкладинка: *Стефан Молнар Д.*

УДК: *Бібліотечно-інформаційний центр “Опацої Черє Янош” при ЗУІ ім. Ф. Ракоці ІІ*

Відповідальні за випуск: *Ільдико Орос, Олександр Добош*

Матеріали видання рецензовані Науковою радою міжнародної наукової географічної конференції.

За зміст опублікованих статей відповідальність несуть автори.

Матеріали збірника були перевірені на наявність збігів і запозичень сервісом «Unicheck».

Проведення конференції та друк видання здійснено за підтримки уряду Угорщини й Інституту національних стратегічних досліджень:

Видавництво та поліграфічні послуги: ТОВ «РІК-У»
вул. Гагаріна 36, м. Ужгород, 88 000. Електронна пошта: print@rik.com.ua
Генеральний директор: Євген Станішевський

ISBN 978-617-7868-12-4

ISBN 978-617-7868-14-8 (Т. 2)

© Автори, 2020

© Редакційна колегія, 2020

© Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці ІІ, 2020

FERENC RÁKÓCZI II TRANSCARPATHIAN HUNGARIAN
COLLEGE OF HIGHER EDUCATION

**HUMAN GEOGRAPHICAL PROCESSES
IN EAST CENTRAL EUROPE: PROBLEMS,
TENDENCIES AND TRENDS**

International Geographical Conference
Berehove, March 26–27, 2020

Selected papers

Volume 2

“RIK-U” LLC
Uzhhorod
2020

УДК (UDC): 911.3(4-11)(4-191.2)
T- 32

The two-volume publication contains the speeches submitted for the international geographical conference under the title *Human geographical processes in East Central Europe: problems, tendencies and trends* that was to be held in Berehove, at Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education on 26–27 March 2020, but was postponed due to the quarantine preventive measures introduced as a result of coronavirus epidemic.

Prepared at the Publishing Department of Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education in cooperation with the Department of Geography and Tourism

Editorial Board: *Sándor Berghauer, Lóránt Dénes Dávid, Myroslav Dnistrians'kiy, Gyula Fodor, Livia Gergely, Sándor Gönczy, Tibor Izsák, Andriy Motsa, István Molnár D., József Molnár, Tibor Nagy, Natália Oláh, Géza Papp, Enikő Sass, Halyna Shchuka, Attila Tóth, Tímea Vince, Olga Virván*

Technical editing: *Sándor Dobos*

Page proof: *László Vezsdel, Sándor Dobos, Viktória Tótin*

Proof-reading: *Beatrix Puztai-Tárczy, Edina Sin, Oleksandr Kordonec, Tamás Vrabely*

Cover design: *István Molnár D.*

Universal Decimal Classification (UDC): *Apáczai Csere János Library of Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education*

Responsible for publishing: *Ildikó Orosz, Sándor Dobos*

The research papers of the volume were proofread by the Scientific Council of the international geographical conference.

Authors are responsible for the content of the research papers.

The content of the research papers was checked by Unicheck Plagiarism Checker Service and Plugin.

**The conference and the publication of the research papers
sponsored by the government of Hungary and the Research Institute for National Strategy:**

Publishing and printing: "RIK-U" LLC
Gagarin Street 36, 88 000 Uzhhorod, Ukraine. E-mail: print@rik.com.ua
Responsible manager: Jevgen Stanyisevskiy

ISBN 978-617-7868-12-4

ISBN 978-617-7868-14-8 (T. 2)

© Authors, 2020

© Editorial Board, 2020

© Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education, 2020

TARTALOM / ЗМІСТ / CONTENT

1. KÖTET / ТОМ 1 / VOLUME 1

ELŐSZÓ	23
ПЕРЕДМОВА.....	24
PREFACE	25
ПЕРЕДМОВА.....	26
ELŐSZÓ	27
PREFACE	28
<i>Plenáris előadások / Пленарні доповіді / Plenary Presentations .....</i>	<i>29</i>
Маруняк Є. О.: РЕГІОНАЛЬНА НЕРІВНІСТЬ ТА РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА: ПОШУК БАЛАНСУ	31
Мезенцев К. – Провотар Н.: НЕОДНОЗНАЧНІ ПРИМІСЬКІ ПРОСТОРИ: РОЗШИРЕННЯ ЧИ ЗВУЖЕННЯ ПОВСЯКДЕННИХ ПРАКТИК?	41
Руденко Л. Г. – Дронова О. Л.: ЦІЛІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НАПРЯМКИ ВПРОВАДЖЕННЯ І ЗАВДАННЯ ГЕОГРАФІЇ	47
<i>Népesség- és társadalomföldrajz / Географія населення та соціальна географія / Population and Social Geography .....</i>	<i>53</i>
Bagdi, Róbert: ETHNIC MINORITIES AND THEIR LANGUAGE IN HUNGARIAN COUNTY SEATS – THE CENSUS OF 2011	55
Berki, Márton – Sivadó, Brigitta: SECULARIZATION OR A RELIGIOUS REVIVAL? – RELIGIOSITY IN DUNAÚJVÁROS AND KAZINCBARCIKA DURING AND AFTER SOCIALISM.....	65
Dancs György: DEMOGRÁFIAI HELYZETKÉP ÉSZAKKELET-MAGYARORSZÁGON AZ 1831-ES KOLERAJÁRVÁNY IDEJÉN.....	73

<i>Дністрянський М. С.:</i> ОСНОВНІ ЕТАПИ ЗАСЕЛЕННЯ ГИРСЬКОЇ МІСЦЕВОСТІ УКРАЇНСЬКИХ КАРПАТ.....	83
<i>Dusek Tamás:</i> AZ OKOSVÁROSOK KOMPLEX MUTATÓSZÁMAINAK TARTALMI ÉS MÓDSZERTANI KÉRDÉSEI.....	91
<i>Egri Zoltán – Uzzoli Annamária:</i> AZ EGÉSZSÉGEGYENLŐTLENSÉGEK NÉHÁNY ÖSSZEFÜGGÉSE A TÁRSADALMI-GAZDASÁGI EGYENLŐTLENSÉGEKKEL MAGYARORSZÁGON.....	99
<i>Fabula, Szabolcs – Ilcsikné Makra, Zsófia – Pál, Viktor – Lados, Gábor – Boros, Lajos:</i> MIGRATION INTENTIONS AND MOTIVES OF HEALTH WORKERS AND MEDICAL STUDENTS – A COUNTRY CASE STUDY FROM HUNGARY	107
<i>Гукалова І. В.:</i> ІСТОРИКО-ГЕОГРАФІЧНИЙ КОНТЕКСТ ОСМИСЛЕННЯ ПЕРЕДУМОВ ЗБАЛАНСОВАНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКИХ МІСТ	115
<i>Гаврилюк О.:</i> СОЦІАЛЬНА НЕРІВНІСТЬ У РАДЯНСЬКОМУ РОЗПОДІЛІ ЖИТЛА – ВІД СТАЛІНІЗМУ ДО РОЗВИНЕНОГО СОЦІАЛІЗМУ. РЕЗУЛЬТАТИ ПОЛЬОВОЇ РОБОТИ У МІСТІ ДНІПРО [ЕКС ДНІПРОПЕТРОВСЬК], УКРАЇНА	123
<i>Лейберюк О. М.:</i> МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ПРОСТОРОВИХ БАЗ ДАНИХ ДЕМОГРАФІЧНИХ ХАРАКТЕРИСТИК НАСЕЛЕННЯ.....	133
<i>Molnár D. István:</i> A KÖZIGAZGATÁSI TÉRFELOSZTÁS VÁLTOZÁSAI KÁRPÁTALJÁN UKRAJNA FÜGGETLENNÉ VÁLÁSÁT KÖVETŐEN.....	139
<i>Molnár József:</i> MÓDSZEREK A NÉPESSÉG ELHELYEZKEDÉSE, ILLETVE A NÉPSŰRŰSÉG TÉRKÉPI ÁBRÁZOLÁSÁRA – KÁRPÁTALJA PÉLDÁJÁN.....	147
<i>Obádovics Csilla:</i> NÉPESEDÉSI FOLYAMATOK KÜLÖNBSEGEI A KÁRPÁT-MEDENCE NÉHÁNY ORSZÁGÁBAN	157
<i>Patkós Csaba – Tóth Antal:</i> MAGYAR FIATALOK MIGRÁCIÓJA EMPIRIKUS KUTATÁSOK TÜKRÉBEN	167

<i>Підгрушній Г. П. – Сікорська Л. Б.:</i> СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ ІДЕНТИЧНОСТІ НАСЕЛЕННЯ МІСТ УКРАЇНИ	177
<i>Поливач К. А.:</i> МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЯВЛЕННЯ ТА ДОСЛІДЖЕННЯ ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНОГО КАРКАСУ УКРАЇНИ	185
<i>Пугач С. О. – Мезенцев К. В.:</i> ПРОСТОРОВІ ОСОБЛИВОСТІ ПОШИРЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ ІНТЕРНЕТ-МЕРЕЖ У ЗАКАРПАТСЬКІЙ ОБЛАСТІ.....	193
<i>Rigóczki Csaba:</i> A VÁROSI OTTHON-ATTITÚD VIZSGÁLATA	201
<i>Siskáné Szilasi Beáta – Halász Levente:</i> A KELET- ÉS KÖZÉP-EURÓPAI GAZDASÁGI ALAPÚ KIVÁNDORLÁS MINT ÉLETSTRATÉGIA – A SZUBJEKTÍV JÓL-LÉT SZINTJEI KÜLFÖLDÖN.....	211
<i>Tolnai Gábor:</i> KELET-KÖZÉP-EURÓPAI FŐVÁROSOK VÍZPARTI MEGÚJULÁSA BUDAPEST, BELGRÁD ÉS KIJEV PÉLDÁJÁN	221
<i>Tuza Benedek:</i> BELSŐ-ERZSÉBETVÁROS TÁRSADALMI KONFLIKTUSAI	231
<i>Veselicz Adél:</i> A LEADER HELYI AKCIÓCSOPORTOK MŰKÖDÉSÉNEK VIZSGÁLATA TERÜLETI EGYENLŐTLENSÉGI INDEXEK SEGÍTSÉGÉVEL.....	241
<i>Вірван О. О.:</i> ГЕНДЕРНИЙ АНАЛІЗ ДЕПУТАТСЬКИХ КОРПУСІВ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ БЕРЕГІВСЬКОГО РАЙОНУ	251
<i>Régiók és határok / Regioni та кордони / Regions and Borders.....</i>	257
<i>Bodó, Pál Bence:</i> EXTERNAL DEBT ACCUMULATION IN KYRGYZSTAN.....	259
<i>Cserniczkó István:</i> HOL A HATÁR, AVAGY MEDDIG TART EGY NYELVTERÜLET? EGY DIALEKTUSKONTINUUM ÖNÁLLÓ NYELVEKRE OSZTÁSÁNAK PROBLÉMÁI.....	269
<i>Elekes Tibor – Szilágyi Ferenc:</i> A HABSBERG BIRODALOM TÉRSZERVEZÉSI KÍSÉRLETEI DÉLKELET-ERDÉLYBEN	279

Hajdú Zoltán: TÉRKÖZÖSSÉGI, ÉRDEKKÖZÖSSÉGI, „SORS-KÖZÖSSÉGI” ÁLLAMCSOPORTOK FORMÁLÓDÁSA AZ EURÓPAI UNIÓ KELETI TÉRSÉGÉBEN.....	289
Kozma, Dorottya Edina: COMPOSITE SUSTAINABLE DEVELOPMENT INDICATORS IN CASE OF 28 EUROPEAN UNION MEMBER STATES.....	299
Кравцова І. В.: ГЕОГРАФІЧНИЙ ФЕНОМЕН ЦЕНТРАЛЬНОЇ ЄВРОПИ	309
Szabó Pál: FOGYASZTÁSFÖLDRAJZI DIMENZIÓK A POSZT-SZOCIALISTA TÉRSÉGBEN	317
Склярська О. І.: ЕЛЕКТОРАЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ ПРОЦЕСИ У ПРИКОРДОННИХ ЕТНІЧНО НЕОДНОРІДНИХ РАЙОНАХ УКРАЇНИ.....	327
<i>Nemzeti kisebbségek által lakott térségek társadalmi és gazdasági pozíciói Kelet- és Közép-Európában / Соціальні та економічні позиції регіонів із компактним проживанням національних меншин у Східній та Центральній Європі / Social and Economic Positions of the Regions Inhabited with Ethnic Minorities in Central and Eastern-Europe .....</i>	335
Körmöczi Gábor: A NÉPI KULTÚRA TÁMOGATÁSPOLITIKÁJÁNAK TERÜLETI ASPEKTUSAI MAGYARORSZÁGON ÉS ROMÁNIÁBAN A CSÓRI SÁNDOR ALAP FINANSZÍROZÁSAINAK TÜKRÉBEN	337
Linc Annamária: A MAGYAR–UKRÁN HATÁRON ÁTNYÚLÓ EGYÜTTMŰKÖDÉSEK LEHETŐSÉGEI ÉS KORLÁTAI.....	347
Samu István – Kulcsár László: ÖSSZENŐ, AMI ÖSSZETARTOZIK. A TÁRSADALMI ÉS GAZDASÁGI KAPCSOLATOK REKONSTRUKCIÓJA KÉT IPOLY MENTI FALUBAN A FOLYÓ SZEMKÖZTI OLDALÁN	355
Szalkai Gábor: SZIMBOLIKUS HARCOK A KÁRPÁTOK ÁTJÁRÓIBAN.....	365
Tőzsér Anett: A MAGYAR TURIZMUS KÁRPÁT-MEDENCEI SZINTŰ KITERJESZTÉSÉNEK INDOKOLTSÁGA ÉS LEHETŐSÉGEI.....	373

2. KÖTET / TOM 2 / VOLUME 2

<i>Turizmus / Туризм / Tourism</i>	407
Алієв В. В.: СПЕЦИФІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ.....	409
Аріон О. В. – Бричук М. С.: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ МИС- ЛИВСЬКОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ.....	415
Чернишова Т. М.: SWOT-АНАЛІЗ ТА СТРАТЕГІЧНІ АЛЬ- ТЕРНАТИВИ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ТУРИЗМУ В ЖИТОМИРСЬКІЙ ОБЛАСТІ.....	425
Elekes Tibor – Kápolnási Zsolt: AZ AGYAGFALVA EMLÉK- HÁZ IDEGENFORGALMI JELENTŐSÉGE, OKTATÁ- SI-NEVELÉSI LEHETŐSÉGEI.....	431
Gyuricza László – Szabó Balázs Attila: A MAGYARORSZÁ- GI SKANZENEK IDEGENFORGALMI SZEMPONTÚ VIZSGÁLATA.....	437
Kalmárné Rimóczi Csilla – Bakos Róbertné: AZ ONLINE KOM- MUNIKÁCIÓ JELENTŐSÉGE AZ UTAZÁSI DÖNTÉ- SEKBEN.....	447
Калмикова І. С. – Меліх О. О. – Меліх Т. Г.: СОЦІАЛЬНО- ГЕОГРАФІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В ЗАКАРПАТСЬКІЙ ТА ОДЕСЬКІЙ ОБЛАСТЯХ.....	457
Kampó Ildikó: AZ EU-S TURISZTIKAI FEJLESZTÉ- SI PROGRAMOK MEGJELENÉSE KÁRPÁTALJA HEGYVIDÉKI TERÜLETEIN.....	465
Kátay Ákos: A GLOBÁLIS SZÁLLODAVÁLLALATOK TER- JESZKEDÉSI AKTIVITÁSA ÉSZTORSZÁG, LETT- ORSZÁG, LITVÁNIA, BELARUSZ, UKRAJNA ÉS MOLDOVA FŐVÁROSAIBAN.....	475
Kóródi, Márta – Mondok, Anita – Szabó, Attila: THE AWARE- NESS AND ACCEPTANCE OF THE TOURISM BRAND “HEART OF THE HUNGARIAN GREAT PLAIN” AND ITS ATTRACTIONS.....	485
Lontai-Szilágyi Zsuzsanna – Oláh Natália – Tóth Nikoletta Marian- na – Gönczy Sándor: KERESLETELEMZÉS A MAGYAR- ORSZÁGRÓL A KÁRPÁTALJAI BEREGVIDÉKRE ÉRKEZŐ TURISTÁK KÖRÉBEN.....	495

<i>Máltesics Péter – Varjas János: AZ INTERAKTÍV TANULÁS ÖSVÉNYEIN. HAZAI ÉS NEMZETKÖZI GEOPARKOK OKTATÁSI MEGOLDÁSAI.....</i>	505
<i>Машіка Г. В.: АТРАКЦІЯ ЯК ДОМІНУЮЧА СКЛАДОВА ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ .....</i>	515
<i>Mátyás Szabolcs – Tokodi Panna: A TURIZMUSBIZTONSÁG EGYES ÖSSZETEVŐINEK VIZSGÁLATA A VISEGRÁDI ORSZÁGOKBAN .....</i>	523
<i>Меліх О. О. – Калмикова І. С. – Меліх Т. Г.: НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ ЧЕРЕЗ СФЕРУ ТУРИЗМУ .....</i>	533
<i>Mondok, Anita – Szüle, Picabo Heder: ADULTS-ONLY HOTEL – A POTENTIAL SPECIALIZATION FOR SUCCESS? .....</i>	539
<i>Осінчук А. С.: ПРАВОВИЙ ДИСКУРС ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ .....</i>	549
<i>Пацюк В. С. – Герасімова С. В.: РЕВІТАЛІЗАЦІЯ ПРОМИСЛОВИХ ОБ'ЄКТІВ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ В УКРАЇНІ.....</i>	557
<i>Papp Géza: A KÉZMŰVES TERMÉKEK IRÁNTI KERESLET KÁRPÁTALJA FESZTIVÁLJAIN .....</i>	565
<i>Sass Enikő – Berghauer Sándor: HELYZETKÉPAZ EGÁNEDE KÁRPÁTALJAI GAZDASÁGFEJLESZTÉSI PROGRAM TURIZMUSRA GYAKOROLT HATÁS AIRÓL .....</i>	575
<i>Sütő László – Baranyi Kinga – Baráz Csaba – Holló Sándor – Homoki Erika – Cs. Nagy Ádám – Gasztonyi Éva: A BÜKK-VIDÉK GEOPARK FÖLDTUDOMÁNYI ÉRTÉKEINEK ÉRTÉKELÉSE .....</i>	585
<i>Ситник О. І. – Хлевнюк О. Я. – Працьовитий М. М.: НЕПЕВНЕ МАЙБУТНЄ ЧИ ПЕРСПЕКТИВА РОЗВИТКУ ГАЙВОРОНСЬКОЇ ВУЗЬКОКОЛІЙКИ .....</i>	595
<i>Смирнов І. Г.: ВОЄННИЙ ТУРИЗМ: ГЕТЬМАН П. КОНАШЕВИЧ-САГАЙДАЧНИЙ ЯК ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ВІЙСЬКОВИЙ ЛОГІСТ.....</i>	605
<i>Tarpai József: A KÁRPÁTALJAI MAGYAR KÖZÖSSÉG MEGMARADÁSÁT SZOLGÁLÓ KULTURÁLIS ÉS TURISZTIKAI FEJLESZTÉSEK AKTUÁLIS PÉLDÁI .....</i>	613

Уварова Г. Ш.: ФЕСТИВАЛЬНИЙ ТУРИЗМ В УКРАЇНІ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ, ГЕОГРАФІЯ І ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ	621
Щука Г. П. – Сокол Т. Г.: МОДЕРНІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ В ТУРИЗМІ: ПОТРЕБИ ТА МОЖЛИВОСТІ	629
<i>Környezeti problémák / Проблеми довкілля / Environmental problems.....</i>	635
Apró Anna: SZEMPONTOK A FÉNYSZENNYEZÉS OKTA- TÁSÁHOZ A TANTERVI SZABÁLYOZÁS VONAT- KOZÁSÁBAN	637
Csoma Zoltán – Háger Krisztián – Csoma Zsuzsanna: A VÉRKE CSATORNA ÜLEDÉKÉNEK NEHÉZFÉM-SZENNYE- ZETTSÉGE	643
Dobó Marianna: A VÁLTOZÁSKEZELÉSI MÓDSZERTAN ALKALMAZÁSÁNAK PROBLEMATIKÁJA A VÉ- DELMI IGAZGATÁS TÉRSÉGI TERVEZÉSÉBEN	651
Hafenschner, Viktória Priscilla – Jankó, Ferenc: ENVIRON- MENTAL CONTROVERSY ON THE GABCIKOVO- NAGYMAROS WATER DAM, THE DANUBE RIVER. THE ASPECTS OF HUNGARIAN SCIENCE	659
Hardi Tamás – Hegyiné Bolla Katalin: A SZUBURBANIZÁ- CIÓ KÖRNYEZETÁTALAKÍTÓ SZEREPE A GYŐRI AGGLOMERÁCIÓBAN	667
Гінзула М. Я. – Смілик О. В. – Тесьолкіна Т. С.: АНАЛІТИ- КА СТРАТЕГІЧНИХ ДОКУМЕНТІВ МЕНЕДЖМЕН- ТУ ВОДНОГО СЕКТОРУ КРАЇН ЦЕНТРАЛЬНОЇ ТА СХІДНОЇ ЄВРОПИ.....	675
Ігнатишин В. В. – Іжак Т. Й. – Ігнатишин М. Б.: МОНІТО- РИНГ ГЕОДИНАМІЧНОГО СТАНУ ЗАКАРПАТСЬ- КОГО ВНУТРІШНЬОГО ПРОГИНУ	683
Ігнатишин В. В. – Вербицький С. Т. – Ігнатишин А. В.: ГЕО- ФІЗИЧНІ ПОЛЯ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ЕКОЛОГІЧНО НЕ- БЕЗПЕЧНИМИ ПРОЦЕСАМИ НА ЗАКАРПАТТІ.....	691
Kajati, György – Németh, Mercédesz: THE ROLE OF LOCAL PRODUCTS IN EDUCATION AND THE ERASMUS+ PROGRAM	699

<i>Kályko A. – Bászjuk T. – Cselle D. – Harcsák I.:</i> A POLISSZJAI-ALFÖLD FOLYÓINAK JELENLEGI ÁLLAPOTA ÉS KÖRNYEZETI PROBLÉMÁJA.....	707
<i>Лисовський С. А.:</i> РОЛЬ ГЕОГРАФІЇ У ВПРОВАДЖЕННІ ПРОЦЕДУРИ СЕО ПРИ РОЗРОБЦІ ПЛАНІВ ПРОСТОРОВОВОГО РОЗВИТКУ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД.....	713
<i>Solymos Karolina – Csoma Zoltán:</i> AKÁRPÁTALJAI-ALFÖLD TALAJAI FELVEHETŐ MIKROELEM-TARTALMÁNAK ÉS -ELLÁTOTTSÁGÁNAK ÖSSZEHASONLÍTÓ VIZSGÁLATA ELTÉRŐ HATÁSMECCHANIZMUSÚ KIVONÓSZEREKBE.....	723
<i>Vince Tímea – Csoma Zoltán – Molnár D. István – Gönczy Sándor:</i> A FELSZÍNI VIZEK NEHÉZFÉM-TARTALMÁNAK VIZSGÁLATA A NAGYMUZSALYI ARANYBÁNYA MEDDŐINEK KÖRNYEZETÉBEN	731

A SZUBURBANIZÁCIÓ KÖRNYEZETÁTALAKÍTÓ SZEREPE A GYŐRI AGGLOMERÁCIÓBAN¹

Hardi Tamás – Hegyiné Bolla Katalin

Közgazdaságtudományi és Regionális Tudományi Kutatóközpont,
Regionális Kutatások Intézete, Nyugat-magyarországi Tudományos Osztály
Széchenyi István Egyetem
hardit@rkk.hu, bolla.katalin@krtk.mta.hu

Abstract

THE ENVIRONMENTAL TRANSFORMATION ROLE
OF THE SUBURBANIZATION IN THE SUBURBAN ZONE OF GYŐR

Hardi, Tamás – Hegyiné Bolla, Katalin

One of the most important territorial processes in the highly urbanized continent of Europe is the suburbanization, urban sprawl which occurs in a gradual manner over long periods and is not perceived as dramatic. This paper examines the urban sprawl and its impacts in Hungary in the case of Győr Functional Urban Area, in an economic growing regional centres' agglomeration. Desktop and field empirical researches were conducted, with different methods such as GIS analysis of land use change.

Keywords: Suburbanization, urban sprawl, land cover change, environmental impact, Hungary, Győr

Szuburbanizáció Magyarországon

A lakóhelyi szuburbanizáció ma már általános jelenségnek mondható Magyarország nagyvárosai körül. A városi lakosok közeli településekre történő kiköltözése mellett a gazdaságilag fejlődő városi térségekbe az ország más részeiből áttelepülő népesség egy része is a város helyett valamelyik közeli települést választja lakóhelyül. A szakirodalomban eltérő véleményeket találunk arra nézve, hogy hazai városaink szuburbanizációs tendenciái megegyeznek-e a nyugat-európaival, vagy jelentős mértékben eltérnek azoktól (Timár–Váradi 2000). Általában a városfejlődés fő tendenciái hasonlóak, bizonyos közép-európai sajátosságokkal, amelyek térségünk sajátos történelmi, társadalmi-gazdasági fejlődéséből s mindezek megkétszerezéséből ered (Enyedi 1988; Rechnitzer 1994). Győr esetében nagyon sok egyezést tapasztalhatunk a Budapest környékén leírt folyamatokkal (Dövényi–Kovács 1999), elsősorban a szuburbanizáció múltja (rekreációs szuburbanizáció – hétvégi telkek vásárlása a nyolcvanas években), a kitelepülő népesség jellemzői és motivációja terén. Vidéki városaink szuburbanizációja egy olyan időszakban indult meg, amikor a hazai gazdaság egy erős

---

¹ A tanulmány alapjául szolgáló kutatást az NKFIH OTKA támogatta. A kutatás száma és címe: K 128703, „A szuburbanizáció, az urban sprawl hatása a szuburbániák környezeti átalakulására Közép-Európa vidéki várostérségeiben”. Témavezető: Dr. Hardi Tamás.

visszaesésen ment át, ami a népesség jelentős részének elszegényedéséhez vezetett, s a demográfiai állapotokat a természetes népességfogyás jellemzi (Bajmócy–Hegedűs 2008). A fellendülő gazdaság, az új évezred elején jelentkező ingatlanpiaci növekedés, a könnyen hozzáférhető, olcsó hitelek a szuburbanizációt is fellendítették. A 2008 végén beköszöntött válság ingatlanpiaci kiteljesedését követően napjainkban újabb lakásépítési kedv tapasztalható, így ezek urbanizációs hatását szintén érdemes vizsgálat tárgyává tenni. Jelen tanulmányban bemutatjuk a szuburbanizáció jelenségét, s elsősorban a győri példán a már lezajlott folyamatokat. Ez alapján képet kaphatunk arról, hogy hogyan alakult át a központi települések helyzete és a szuburbán települések funkciója. Tanulmányunk e példa segítségével vázolja fel a folyamat általános jellemzőit, hatásait.

A szuburbanizáció jelensége a nagyvárosok környékén az egész világon tapasztalható folyamat. Pontos meghatározására számos definíció született, amelyek némiképp eltérő módon értelmezik a jelenséget (Tímár 1999). Maga a jelenség a városok térbeli szétterülésének tekinthető, mely a város közigazgatási határán kívül valósul meg. A folyamat a városi lakosok, a vállalkozások, a szolgáltatások kitelepülését jelenti a város határán kívül eső, közeli településekre. A szuburbanizáció jelensége szinte törvényszerűen követi a városok robbanásszerű növekedését. Ekkor a város növekedése rendszerint megáll, s a város körüli gyűrű kezd el növekedni (Enyedi 1988). A közlekedési lehetőségek alapvetően befolyásolják a kiköltözés lehetőségét és irányát, a közlekedési pályák mentén alakultak ki a szuburbiák. A lakóhelyi szuburbanizációban a kiköltözés hajtóerejét több megközelítés szerint is értékelhetjük. Ha a térgazdaság alapvető elméleteire figyelünk, akkor a háztartások lakóhelyválasztásuk során két fontos tényezőre vannak tekintettel e neoklasszikus megközelítés szerint (Lengyel–Rechnitzer 2004): a munkába járás költségére (idő, távolság és a közlekedési mód szabályozza), valamint az ingatlannal kapcsolatos költségekre, ami összefüggésben van az ingatlan nagyságával és elhelyezkedésével. Az (egykori) falvak így egy urbánus zóna részének tekinthetők, fejlődési folyamataik nem választhatók el a központi várostól, illetve annak agglomerációjától. Látható, hogy a jelenséget több hatás együttes jelenlétére kell visszavezetnünk, s ezek a hatások egymást is erősítik. (Hardi 2002, Hardi T. – Nárai M. 2005)

Egy település, amely a városból kitelepülők célterületévé válik, új fejlődési pályára áll. Sok olyan közvetlen hatás éri, amelyre saját önkormányzatának, lakóinak már nincs befolyása. Ezek a hatások egyaránt le-

hetnek pozitívak és negatívak (Kovács 1999). A pozitív hatás egyértelműen a népesség és a vállalkozások, munkahelyek számának a növekedésében érhető tetten. Ez a költözési folyamat megváltoztathatja egy település életét, ám a növekedés nem jár együtt a korábban kiépült infrastruktúra-rendszerek hasonlóan gyors növekedésével, ami konfliktushelyzetet teremt. A világban mindenhol, így Magyarországon is a társadalmi, gazdasági fejlődéssel fokozatosan nő az egy főre jutó lakóterület nagysága, az ipari és kereskedelmi területek nagysága, illetve a közösségi terek iránti igény. Ez a növekedési folyamat még csökkenő népesség mellett is növeli a beépített területek iránti igényt. Az új beépített területek elhelyezkedését meghatározó másik folyamat a népesség jellemző migrációs iránya, amely az elmúlt évtizedekben fokozottan a városok felé irányult. (Vaszócsik, 2017) A települések növekedésének, átalakulásának másik sajátossága a felszín borítottságának megváltozása. A táj megváltozásával nő az olyan felületek aránya, melyek alapvető fizikai tulajdonságaiban is különböznek a korábbiaktól. A burkolt felületek arányának drasztikus pozitív növekedése akár további problémákat is generálhat. A kiáramlás kezdetén a szuburbanizációnak még egyértelműen a pozitív hatásait hangsúlyozták, mára azonban a hátrányok is világossá váltak. Az agglomerációs települések vezetői fenntartásokkal fogadják a nagy lakásberuházásokat, hiszen azok módosítják településük társadalmi összetételét, műszaki környezetét, az intézményekkel szemben támasztott igényeket. Így az agglomerációs települések helyzetüknek megfelelően különböző stratégiákat dolgoztak ki a további fejlődés kezelésével kapcsolatban (Szabó 2003). A növekedés következtében az agglomerációban, valamint a városban erősödik a szegregáció, aminek jelentősek a társadalmi vonatkozásai (Dövényi–Kovács 1999; Csanádi–Csizmady 2002; Izsák 2004).

A győri agglomeráció

A 2000-es évek elején a VÁTI, a KSH és az MTA RKK NYUTI is végzett vizsgálatokat a Győr környéki települések körében az agglomeráció kiterjedésének meghatározására. Ebben a vonatkozásban az első években a VÁTI és a KSH először ún. „agglomerálódó térség”-ként határozta meg a településcsoportot, majd a 2003. évi hivatalos KSH-lehatárolás agglomerációként határozta meg Győr és a környező 28 település együttesét.

Jelen kutatás számára, figyelembe véve az elmúlt évtized második felében végbement folyamatokat is, kutatási területként vettük figyelembe a KSH által 2003-ban lehatárolt hivatalos agglomerációt, melynek te-

lepülései között vannak olyanok, amelyek az évtized során dinamikus szuburbanizációt éltek meg. Másrészt találunk olyan településeket is, amelyek nem tartoznak ugyan az agglomerációhoz, azonban mind kapcsolatrendszerüket tekintve, mind szuburbanizációs tendenciáikat vizsgálva a kutatás témájához kapcsolódnak, így vizsgálnunk kell azokat. A fentieket figyelembe véve Győr környéki terület települései közül a vizsgálat során történt az ún. FUA (Functional Urban Area) térség lehatárolása, mely Győrt (GYŐR) és további 94 települést foglal magába. Ugyanakkor Győr mint központ elkülönítve is a vizsgálat tárgyát képezte, és ezzel párhuzamosan a többi település (GyőrOthers) folyamatai is megjelentek. A szűkebb vizsgált térségben 26 település érintett (Szuburbia). Ezek állandó népességszámának, annak időbeli változásának vizsgálata folyt, illetve az ezen a területen jellemző felszínfedettségi adatok, azok változásának összehasonlító elemzésére került sor a területi adatokkal, illetve az országos értékekkel együtt 2003–2017 között. A Győr környéki agglomeráció esetében a teljes településeggyüttes lélekszáma növekedett, jelentős mértékben (2,65%). Az agglomeráción belül a központi város lélekszáma csökkenő értéket mutat (-2,2%), enyhén csökkent, míg a környező településeké erősen növekedett (9,6%). Az egész térség állandó lakosainak száma a vizsgált időszakban mintegy 6430 fővel növekedett (243 074-ről 249 504-re), ami 26,5 százalékos növekményt jelentett. Hazai mércével mérve ez jelentős, s a növekedés fő motívuma az országon belüli bevándorlás. A térségen belül jelentős különbségeket tapasztalhatunk a népességnövekedés vonatkozásában. A legtöbb település növekszik, míg néhány csökkenő lakosságszámot mutat. Ezek a különbségek elsősorban a Győrből kiköltöző családok településpreferenciáira vezethetők vissza. A vizsgált időszakban kb. 6000 lakos települhetett ki a megyeszékhelyről a környező településekre. A legnagyobb arányú növekedés elsősorban a Szigetköz irányában volt tapasztalható, míg számosságát tekintve a hagyományos célnak tekinthető Győrújbarát emelkedik ki. Közel 2400 fővel (52,64%) növelte a népességét a település, 2017-ben állandó lakosainak száma 5790 fő volt, aminél számos kisebb városunk is létezik Magyarországon. A másik legfontosabb szuburbanizációs irány a délkeleti. Itt a növekedés arányai kisebbek, mint Szigetköz irányába, de szinte egybefüggő agglomerációs övezet alakult ki. Feltűnő a nyugati irány alulreprezentáltsága. Itt, véleményünk szerint, főleg a közlekedési nehézségeknek, a viszonylag nagyobb távolságnak, a rendkívül terhelt 85. számú útnak köszönhető a kisebb költözési kedv.

A felszínborítás-változás áttekintésének elméleti alapja

A földfelszín fedettségének vizsgálatának alapját a CORINE Land Cover adja. A CORINE CLC adatbázis a satelitfotók alapján a felszín 0,1 ha nagyságú egységeit 44 különböző felszínfedettségi (land cover) kategóriákba sorolja, aszerint, hogy az adott négyzet felszínére mi jellemző a leginkább. Ezek a kategóriák a „**Continuous urban fabric**” kategóriától a „**Sea and ocean**” kategóriáig terjednek, mesterséges, mezőgazdasági, természetes és vizes kategóriákat fognak át. A kategóriák közül 11 olyan van, amely az ARTIFICIAL SURFACES-nek tekinthető. A vizsgálat céljára kiválasztottuk azokat a felszínfedettségi kategóriákat, amelyek a leginkább jellemzik az urban sprawl jelenségét, így a „Discontinuous urban fabric”(1.1.2); „Industrial, commercial and transport units” (1.2 tartalmazza az 1.2.1–1.2.4 kategóriákat) és a „Sport and leisure facilities” (1.4.2) változását vizsgáltuk meg. A vizsgálat során felállított kategóriák: *Mesterséges lefedettség / Artificial coverage*, melyből a *Zöldfelületekkel tagolt beépítés / Discontinuous urban fabric* (1.1.2) (tartalmazza a „Discontinuous urban fabric” (1.1.2)) és a *További vizsgált felszínek / Other examined surfaces* (tartalmazza a 'Industrial, commercial and transport units,, (1.2.1–1.2.4) és a 'Sport and leisure facilities,, (1.4.2) kategóriákat). A „**Discontinuous urban fabric**” változása elsősorban a lakóterületek kiterjedésének alakulását jeleníti meg, olyan lakóterületekét, ahol az épített egységek nem alkotnak összszárt tereket, mint a belvárosokban. Az „**Industrial, commercial and transport units**” jellemzően a lakóterületek, zárt településrészeken kívül elhelyezkedő infrastrukturális elemek, illetve bevásárlóközpontok, raktárak, üzemek kiterjedését jelölik. A „**Sport and leisure facilities**” (1.4.2) kategória vizsgálatát azért tartottuk fontosnak, mert a városi életforma terjedéséhez hozzátartozik, hogy a korábbi mezőgazdasági, semi-naturel (félleg természetes) és natural (természetes) területekből egyre nagyobb részt hasítanak ki az urbánus életmódot folytató lakosság számára, s alakítanak át parkerdővé, sportpályává. Bár az „**Artificial surface**”-hez számítanak az 1.3 kategóriák is, de nem vizsgáltuk őket, mivel a bányák és munkaterületek nagymértékben függetlenek a városi terektől, így azok nem jellemzik megfelelően az urban sprawl jelenségét. Nem vizsgáltuk a „**Continuous urban fabric**” (1.1.1) kategóriát sem. Ez a kategória a városok belső, legzártabb, leginkább összefüggő területére utal, leginkább nagyvárosokra jellemző, s terjedése a városon belül valósul meg, így kevésbé releváns az urban sprawl szempontjából. Vizsgálatunk így megmutatja, hogy milyen mértékű a városok és urbánus terek növekedése. Ebből a városi lakóterü-

letet körülvevő táj változására, a vízátnemeresztő (impermeable) felületek arányának növekedésére következtethetünk. Minél nagyobb az ilyen felület, a csapadékvíz annál nagyobb hányada folyik le, s csökken a talajba beszivárgó víz aránya és mennyisége. Ezzel növeli az árvízveszélyt, a vízszennyezést, s csökkenti a talajvíz mennyiségét és a párolgást.

A felszínborítás-változás Győrben és a környező településeken

Vizsgálatunk a 2000–2018 évi időszakot fogja át, így a CORINE CLC 2000, 2006, 2012 és 2018. évi adatbázisát használja. Mindezt összevetjük a Győr urbánus térség demográfiai változásaival is, megmutatva a népességszám-változás milyen mértékben járul hozzá a felszínfedettség átalakulásához. 2000-ben Magyarország területéből 524 467 ha-t borítottak a vizsgált mesterséges felszín típusok (tehát az országterület 5,64%-át) míg 2018-ban 574 127 hektárt (az országterület 6,17%-át), ami 9,47 %-os növekedést jelentett a 18 év alatt. GYŐR FUA területén ez időszak alatt átlagosan a részesedés 7,24 %-ról 7,97%-ra változott, ami 10,22%-os bővülést jelentett. Csak Győr városát tekintve ezen időszak alatt 16,67 %-os változást mutatott. A Győri Szuburbia, tehát a szűkebb agglomeráció 18,32 %-os változása még drasztikusabb a mesterséges felszínborítottság-változást tekintetében. (1. táblázat)

1. táblázat

A vizsgált felszínfedettségi kategóriák aránya és a változás mértéke 2000 és 2018 között Magyarországon GYŐR FUA-, a FUA-n kívüli- és Győri Szuburbia területén

	Relatív változások 2000–2018				Abszolút változások 2000–2018		
	Népesség*	Mesterséges lefedettség / Artificial coverage	Ebből		Mesterséges lefedettség / Artificial coverage	Ebből	
			Zöldfelületekkel tagolt beépítés / Discontinuous urban fabric (1.1.2)	További vizsgált felszínek / Other examined surfaces		Zöldfelületekkel tagolt beépítés / Discontinuous urban fabric (1.1.2)	További vizsgált felszínek / Other examined surfaces
	%				ha		
GYŐR FUA	2,65	10,2	4,1	43,6	156,3	53,6	102,7
Győr city	-2,22	16,7	4,8	36,7	68,1	12,4	55,7
Others	8,02	7,9	4	56,1	88,2	41,2	47
Szuburbia	26,89	18,3	11,5	75,7	74	41,6	32,4
Magyarország	-2,42	9,5	5,7	25,9	4966	2416,5	2549,5

Forrás: KSH, CORINE Land Cover felszínborítási adatbázis

* A népességre vonatkozó statisztikai adatok 2000–2017 között álltak rendelkezésre.

A felszínborítottsági mutatókat részleteiben vizsgálva elmondható, hogy a *Mesterséges lefedettség / Artificial coverage* kategóriából a *Zöldfelületekkel tagolt beépítések* aránya az országos értékeket a Szuburbiában meghaladja. Jellemzően ezekre a területekre jellemző az új lakóterületek kialakítása, ami ezt a felszínborítást eredményezi. A *További vizsgált felszínek / Other examined surfaces* 25,9 %-os országos változást mind-egyik vizsgált térkategória adata messze túlszárnyalta /Győr City a legalacsonyabb, 36,7 %-os változást mutat/ a legmagasabb érték a Szuburbia 75,7 %-os változása. Ezeken a területeken az ipari beruházások, üzletközpontok, ezek parkolói, illetve sportcélú beépítések valósultak meg. A kutatást a későbbiekben az egyes felszínborítottsági kategóriák változásának és a lakosság szám jellemzőire terjesztenénk ki.

Összefoglalás

Munkánkban bemutattuk a győri várostérség térbeli folyamatait az elmúlt közel két évtized során. Ez az időszak jelentős változást hozott a városok és a periurbán térségek életében. A kitelepülés, a beépítés ilyen mértékben korábban nem volt jellemző. A nagyszámú kiköltöző és az átalakuló gazdaság egyszerre alakítja a városkörnyéki tér tájképét, felszínét, beépítettségét, ami környezeti problémákat is okozhat az elkövetkezendő évtizedekben. Úgy látjuk, hogy a térségünkben zajló átalakulás hasonló a nyugat-európai városodási folyamatokhoz, de ahhoz képest hagyományosan megkésett, s a ritkább népsűrűség miatt az átalakulás kisebb léptékű is. Mindenképpen érdemes kutatni ezeket a folyamatokat, s feltárni sajátosságaikat, mert napjaink és a következő évtizedek legfontosabb településfejlődési folyamatai ezek, s környezeti hatásaik nemcsak önmagukban lehetnek fontosak, hanem a várható klímaváltozás kapcsán különös hangsúlyt kapnak.

Irodalom

- Bajmóczy, P. – Hegedűs, G. 2008: Transformation of the Settlement System in Post-Socialist Hungary. – Kertész, Á.– Kovács, Z. (eds.) Dimension and Trend in Hungarian Geography. Hungarian Academy of Sciences Geographical Research Institute, Budapest. 135–148.o.
- Csanádi G. – Csizmady A. 2002: Szuburbanizáció és társadalom. – Tér és Társadalom. 3., 27–55. o.
- Dövényi Z. – Kovács Z. 1999 A szuburbanizáció térbeni–társadalmi jellemzői Budapest környékén. – Földrajzi Értesítő. 1–2., 33–57.o.
- Enyedi Gy. 1988: A városnövekedés szakaszai. Akadémiai Kiadó, Budapest.

- Hardi T. – Nárαι M. 2005: Szuburbanizáció és közlekedés a győri agglomerációban – Tér és Társadalom. 1., 81–101. o.
- Hardi T. 2002: Szuburbanizációs jelenségek Győr környékén. – Tér és Társadalom. 3., 57–83.o.
- Izsák É. 2004: A városfejlődés természeti és társadalmi tényezői. Budapest és környéke. Napvilág Kiadó, Budapest
- Kovács R. 1999: A szuburbanizáció hatása az önkormányzatokra. – Földrajzi Értesítő. 1–2., 59–81.o.
- Lengyel I. – Rechnitzer J. 2004: Regionális gazdaságtan. Dialóg Campus, Budapest–Pécs.
- Rechnitzer J. (szerk.) 1994: Fejezetek a regionális gazdaságtan tanulmányozásához. MTA RKK, Győr–Pécs
- Szabó J. 2003: Települési stratégiák a budapesti agglomerációban – Tér és Társadalom. 4., 101–116. o.
- Tímár J. 1999: Elméleti kérdések a szuburbanizációról. – Földrajzi Értesítő. 1–2., 7–32.o.
- Tímár J. – Váradi M. 2000: A szuburbanizáció egyenlőtlen fejlődése az 1990-es évek Magyarországn. – Horváth Gy. – Rechnitzer J. (szerk.) Magyarország területi szerkezete és folyamatai az ezredfordulón. MTA Regionális Kutatások Központja, Pécs. 153–175. o.

Т– 32 Соціально-географічні процеси в Східно-Центральній Європі: проблеми, тенденції, напрями. Збірник наукових робіт Міжнародної наукової географічної конференції «Соціально-географічні процеси в Східно-Центральній Європі: проблеми, тенденції, напрями», Берегове, 26–27 березня 2020 року. Том 2 / Редакційна колегія: Олександр Бергхауер, Лорант-Дейнеш Давід, Мирослав Дністрянский, Дюло Фодор, Лівія Гергей, Шандор Генці, Тібор Іжак, Андрій Моца, Стефан Молнар Д., Йосип Молнар, Тібор Нодь, Наталія Олаг, Гейзо Папп, Еники Шаш, Галина Щука, Атілла Товт, Тімео Вінце, Ольга Вірван – Ужгород: ТОВ «РІК-У», 2020. – 356 с. (угорською, українською та англійською мовою)

ISBN 978-617-7868-12-4

ISBN 978-617-7868-14-8 (Т. 2)

Двотомний збірник містить матеріали доповідей міжнародної наукової географічної конференції «Соціально-географічні процеси в Східно-Центральній Європі: проблеми, тенденції, напрями», яка мала відбутися 26–27 березня 2020 року в Закарпатському угорському інституті ім. Ф. Ракоці ІІ (м. Берегове), однак через епідемію коронавірусу та запровадження карантину була відкладена.

УДК: 911.3(4-11)(4-191.2)

Наукове видання

СОЦІАЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ ПРОЦЕСИ
В СХІДНО-ЦЕНТРАЛЬНІЙ ЄВРОПІ: ПРОБЛЕМИ,
ТЕНДЕНЦІЇ, НАПРЯМИ

Міжнародна наукова географічна конференція
Берегове, 26–27 березня 2020 року

Збірник наукових робіт

Том 2

2020 р.

Редакційна колегія:

*Олександр Бергхауер, Лорант-Дейнеш Давід, Мирослав Дністрянський,
Дюло Фодор, Лівія Гергей, Шандор Генці, Тібор Іжак, Андрій Моца,
Стефан Молнар Д., Йосип Молнар, Тібор Нодь, Наталія Олаг, Гейзо Папп,
Еники Шаш, Галина Щука, Атілла Товт, Тімео Вінце, Ольга Вірван*

Технічне редагування:

Олександр Добош

Верстка:

Вікторія Товтін, Ласло Веждел, Олександр Добош

Коректура:

Беатрікс Пустой-Тарці, Едіна Шін, Олександр Кордонець, Томаш Врabelь

Обкладинка:

Стефан Молнар Д.

Відповідальні за випуск:

Льдіко Орос, Олександр Добош

Видавництво та поліграфічні послуги: ТОВ «РІК-У»

вул. Гагаріна 36, м. Ужгород, 88 000. Електронна пошта: print@rik.com.ua

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного
реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
Серія ДК 5040 від 21 січня 2016 року*

Підписано до друку 28.07.2020. Шрифт «Times New Roman».
Папір офсетний, щільністю 80 г/м². Ум. друк. арк. 28,7. Формат 70x100/16.
Замовл. №1861/2. Тираж 300.